

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 36

Fylke: Østfold

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Rødnes

Emne: Helsing, jakter og afferd.

Bygdelag: ~~Klosterud~~ ~~Kloster~~

Oppskr. av: Tron Daldorff

Gard:

(adresse): Halden

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. „Ja“ uttrykket er ved å nikke, „nei“ ved å ryste på hodet og/eller ved en avværgende bevegelse med hånden.
2. I min barndom hilste folk på alle de møtte, enten de kjente dem eller ikke. I dag hilser de vanligvis bare på dem de kjenner.
3. Det var vissnok så at den yngre skulle hilse først. Noen streng regel kan jeg ikke erindre å ha hørt.
4. Jfr. nr. 13. Jeg kjenner ikke til at en gjorde noe spesielt ved slike bryll.
5. Bygdefolk tok og tar som regel ikke hatten eller lita av når de møtes. Begrepet skovbunde er faktisk half ukjent her, da de sosiale forhold er meget jevne. Selv om en kunde sitte med stor eiendom og kantskje er brukeres ved siden av, blir hans sosiale posisjon på ingen måte så dominerende som den har vært og til dels er i andre bygder. — Det var og er vanlig å ta hatten av for presten.
6. En gammel rødnesing (f. 1867) forteller at det i hans barndom var vanlig å stå med hatten eller lita i hånden når en møtte presten.

- 7. Gamle folk der kjemmer ikke noe til dette.
- 8. Ved kirken og ellers på offentlige forsamlingssteder var og er det til dels enda vanlig å håndhilse på hverandre. - Når en ^{hånd}hilste på de aller minste barna, var det vel nærmest tilfeldig. Men regel var det visstnok ikke.

9.

10.

11.

12.

- 13. I min barndom hørte jeg "godmorn", "morn", "goddag", "effa", "kvall" og "god natt". Det var ikke vanlig at bygdefolk sa "god after". Det er vanskelig å si noe bestemt om klodde-sleffene. Allerede den gang var "morn" i ferd med å bli vanlig døgnets rundt. Jfr. nr. 16.

- 14. Det lates ikke til at folk reflekterer over det.

15.

- 16. "Morn" er blitt det vanlige hele døgnet.

- 17. Det kjemmer en ikke noe til.

18. Ukjent

19. Ukjent.

20. Ukjent

- 21. Bygdefolk (graner) brukt ikke å banke på døra for de gikk inn. Heller ikke i dag er det vanlig å banke på når graner besöker hverandre.

22. „Kom inn!“

23. Ja.

24. Noen regel her kjennes ikke.

25.

26.

27.

28.

29.

30.

31.

32.

33.

34.

35.

36.

37.

38.

39. Ja, det brukes enda. En kaller det
„lytte nasa“.

40. Noen regel kjennes ikke. I dag kan
alle gjøre det, uansett alder.

41. Ja. En ved hånden, slapp nesen og
stakk mellomfingeren inn mellom pekefinger og
langfinger og riste således barnet „nesen“
som ved stjålet. En kjennes ikke til
at dette ble kalt noe bestemt.

42. Ukjent her.

43. — „ —

44. Ved barnefødsel, forlovelse og bryllup

45.

46.

47.

48.

49.

50. I dag brükes "dú" og "De" praktisk falt som i byene. En kan kanskje si at det hos bygdefolket er en viss tilbøyelighet til å se "De" til byfolk. - "J" og "Jer" er så godt som utkjint her i distriktet i dag. Da jeg var i Konfirmasjonsalderen (omkr. 1914) kjente jeg en gammel ^{mann} og hans husholderke. De sa alltid "J" til hinannen. Etter de opplysninger jeg har fått var det vanlig å se "J" når en snakket med eldre folk.

51. Nei.

Heimels mennene: en landhandler og u. off. (84 år), en håndverker (87 år), to gårdbrukere (88 og 89 år), alle fra bygda.